

повинна бути відображена в балансі: основні засоби, які поставлені на баланс підприємства; нематеріальні активи, які рахуються за підприємством; фінансові активи, якщо вони включені як інвестиції за методом участі в капіталі, а також дебіторської заборгованості та грошових коштів; вартість запасів; заборгованість дебіторів; грошові кошти, які є в наявності в підприємстві незалежно від того, де вони знаходяться, в касі чи на рахунках в банку; заборгованість перед кредиторами; заборгованість по розрахунках за зобов'язаннями по податках, страхуванню чи оплаті праці; наявні в підприємстві резерви; не поточні зобов'язання, по яких відсотки нараховуються; вкладений капітал [3].

При необхідності окремого висвітлення статті в балансі слід керуватися такими оцінками, як суттєвість, ліквідність, суттєвість величини активів, функціональне призначення активів, величина та строк погашення зобов'язань.

Баланс відображає фінансовий стан підприємства. Своєчасні та правильно складені баланси дають можливість кожному керівникові правильно вести господарство, виконувати пошук внутрішніх резервів та запроваджувати їх у дію. За допомогою балансу та інших звітних форм визначається вірність зазначеного чистого прибутку, вказується величину податків, обов'язкових внесків та платежів.

Література:

1. Белова І. М., Спільник І. В. Бухгалтерський облік в Україні у ХІХ-ХХ столітті. *Науковий вісник*. Ужгород. 2017. С. 22-26.
2. Бруханський Р. Ф., Палюх М. С. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Тернопіль, 2017. 350 с.
3. Гейер Е. С., Головащенко О. М., Наумчук О. А., Тимчина Л. І. Звітність підприємства : навч. посібник. Донецьк, 2014. 435 с.

ІНДИКАТОРНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ БЕЗПЕКИ

Степаненко В.М.

*Науковий керівник: Солодовнік О.О., д.е.н., професор
Харківський національний університет будівництва та архітектури*

Банківська система є одним із ключових елементів фінансової системи держави, який забезпечує мобілізацію наявних у суспільстві фінансових ресурсів та спрямування їх на задоволення потреб економічних агентів. Тому для будь-якої країни важливим є досягнення високого рівня банківської безпеки, що гарантує цілеспрямований розвиток галузей національної економіки та соціальної сфери.

Обов'язковим етапом формування будь-яких рекомендацій щодо забезпечення банківської безпеки є оцінювання її рівня, яке надає можливість сформулювати уявлення про наявні загрози у банківській діяльності та визначити пріоритетні напрями дій щодо запобігання їх дестабілізуючого впливу. Тому,

питання теоретико-методичного забезпечення оцінювання безпеки банківської системи та окремих банків є об'єктом пильної уваги багатьох зарубіжних і вітчизняних вчених. Віддаючи належне їх здобуткам зазначимо, що методичні підходи до оцінювання банківської безпеки мають постійно вдосконалюватися відповідно нових завдань, що постійно виникають через велику турбулентність та невизначеність фінансових відносин як на рівні банківської системи країни в цілому, так і на рівні окремого комерційного банку зокрема.

На підставі вивчення економічної літератури можемо констатувати, що для оцінювання банківської безпеки найбільшого поширення набув індикаторний підхід, що ґрунтується на використанні різноманітних фінансових індикаторів-показників, кожний з яких має своє порогове значення, перевищення або заниження якого свідчить про ризики та загрози банківській безпеці.

Склад індикаторів банківської безпеки звичайно включає показники, що характеризують організацію грошово-кредитною регулювання, правового регулювання банківської діяльності, ефективності і достатності банківського нагляду. При цьому кожний із індикаторів розглядається або як стимулятор – показник, збільшення якого позитивно впливає на рівень банківської безпеки, або як дестимулятор – показник, зростання значень якого, навпаки, справляє негативний вплив на безпеку.

Оскільки властивості банківської безпеки характеризуються сукупністю ознак, то при впорядковуванні одиниць сукупності виникає необхідність агрегації усіх ознак великої кількості в одну інтегральну оцінку. Інтегральний показник з такими властивостями відіграє роль умовного експерта, оскільки він за незмінними правилами і в єдиний спосіб відображає зведену оцінку діяльності банківської системи за основними показниками.

Зазначимо, що індикаторний підхід застосовано для оцінювання рівня банківської безпеки у Методичних рекомендаціях щодо оцінки рівня економічної безпеки України, затверджених Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29 жовтня 2013 року № 1277 (далі Методика). Суть офіційного підходу полягає у розрахунку індексу банківської безпеки України шляхом адитивної згортки нормованих індикаторів, таких як: частка простроченої заборгованості за кредитами в загальному обсязі кредитів, наданих банками резидентам України; співвідношення довгострокових (понад 1 рік) кредитів та депозитів; частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків; співвідношення довгострокових (понад 1 рік) кредитів та депозитів; рентабельність активів; співвідношення ліквідних активів до короткострокових зобов'язань; частка активів п'яти найбільших банків у сукупних активах банківської системи.

До основних переваг використання даної Методики, на наш погляд, можна віднести наступне: можливість визначення специфічних для банківської діяльності загроз, що продукуються зовнішнім середовищем прямого впливу (споживачами банківських послуг, конкурентами та ін.), та їх ідентифікації за місцем виникнення, сферою прояву, можливістю реалізації (потенційні чи

реальні); наявність джерел вхідної інформації та порядку розрахунку індикаторів. Разом із тим, можна виділити і недоліки цієї Методики, основним з яких є те, що оцінювання банківської безпеки здійснюється в статично. Це не дозволяє ідентифікувати загрози за іншими важливими ознаками, зокрема терміном дії та можливістю прогнозування їх зміни.

Зазначимо, що Методикою передбачено можливість перегляду системи індикаторів та їх характеристичних значень у разі необхідності, але не рідше ніж раз на п'ять років. Проте до теперішнього часу жодного разу такий перегляд не здійснювався.

Для усунення зазначеного вище недоліку офіційної Методики пропонуємо здійснювати оцінку рівня банківської безпеки в динаміці (на певному проміжку часу) за допомогою таких статистичних показників, як: темп зростання, середньоквадратичне відхилення та коефіцієнт варіації, на підставі яких отримуються оцінки зміни індексу банківської безпеки та індикаторів, що є базою для його розрахунку. Розрахунок та аналіз таких показників динаміки підвищать рівень інформативності результатів оцінювання, що сприятиме підвищенню ефективності рішень у сфері забезпечення банківської безпеки.

Отже, забезпечення банківської безпеки є важливим завданням для будь-якої країни, особливо у часи фінансових криз та зрушень економічної рівноваги. Прийняття адекватних рішень щодо підвищення рівня банківської безпеки ґрунтується на певних оцінках, які мають бути інформативними. На підставі дослідження теоретико-методичних основ і практики оцінювання банківської безпеки України на основі індикаторного підходу в роботі обґрунтовано доцільність розширення системи оціночних показників шляхом включення до неї статистичних показників динаміки, що дасть змогу підвищити релевантність та інформативність результатів оцінки.

ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІЙ ЦЕНТРАЛЬНИХ БАНКІВ

Харіна К.М.

*Науковий керівник: Хорошилова І.О., к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Успішність досягнення конкретних темпів економічного зростання і рівноваги платіжного балансу в значній мірі залежить від ефективності роботи кредитно-фінансової системи держави, основною ланкою якого є центральний банк. Центральний банк може функціонувати як єдиний банк з регіональними управліннями або бути побудованим відповідно до федеративного принципу.

Основою діяльності центрального банку в кожній державі є чітке визначення в законодавчому порядку функцій і завдань цього органу державного регулювання економіки.

Центральний банк – це емісійний, розрахунковий і касовий центр, котрий здійснює нагляд за всією банківською системою та використовується як найважливіший.